

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 240. An ob homicidium factum ad defensionem propriæ vitæ & membrorum incurratur irregularitas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73982](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73982)

distingendum, ut procedat, si veneno diluta potione præscripta à Medico hospes, conviva, domesticus, aliùve sub amicitia, benevolentia, aut officii specie necatur; secus, si hostis, alterve inimicus armis, veste vel alimentis veneno infectis interficitur, quia sub specie amicitia non est insidiatus vitæ illius. Quartò, etiam si, qui sub amicitia specie occiditur, sit infidelis, Farin. l. c. c. 8. n. 120. Castrop. tr. 11. d. unica. p. 9. n. 31. contra Dianam p. 4. tr. 1. resol. 46. In eo verò, num procurantes abortum animatum, sine propriè homicida proditorii, & hinc excludantur ab Atylo Ecclesiastico, non convenit inter AA. affirmat de Gonny de immunit. fallent. 14. idemque asserit Farin. in append. de immunit. c. 9. n. 139. de matribus procurantibus abortum, ex ea ratione astruens huic procuratori malitiam proditoris, quòd infans impiæ matris insidias nec prævidere nec præcavere potuit. Contrarium verisimilius defendunt Leo thesau. for. eccles. p. 1. c. 13. Bonac. d. 3. q. 7. de immun. p. 6. §. 3. n. 6. ex ea ratione, quòd proditio propriè dicta non cadat in infantem, utpote qui usu rationis destitutus, sicut decipere, ita nec decipi potest simulatione alterius aliud verbis exprimentis, aliud animo gerentis.

4. Inferitur è contra, immunitate ecclesiastica defendi: Primò, qui corrivalem, competitorum, æmulum casu occurrentem repente aggreditur & occidit, quia & deliberatio & amicitia, aut amicitia simulatio, qualitates ad proditoria necis constitutionem necessariae deficiunt, Wiestn. b. t. n. 140. Secundò, qui inimicum in proprio ipsius domo, aut in suam debiti alicujus exigendi gratià venientem inermem & incautum occidit, etsi illa cædes saepe præmeditata; quia sub amicitia, vel reconciliationis specie non perpetrata, adeoque proditoris ratione caret, C. de Luca. de immun. disc. 9. n. 8. id probans exemplo proprii facti, in quo ipse sic resoluit. Tertio, eum, qui quemcumque etiam amicum, contubernalem, confanguineum &c. rixa subitò exorta, vel verbo aut facto illatà injurià ad iram commotus occidit; quia tale homicidium præmeditatum non est, quòd autem præmeditatum & deliberatum non est, proditorium non est, utpote quòd præviæ deliberationis qualiteratem involvit, & supponit, Farin. l. c. q. 13. n. 73. Pignat. Tom. 2. consuet. 39. n. 17. Wiestn. n. 142. Quartò, eum, qui alterum provocatum à se occidit in duello, quia patet, non occidi illum proditorie, Farin. l. c. c. 7. n. 171. contra Barb. L. 2. juris eccles. c. 3. n. 101. non obstante ratione, quam is adducit, nempe, quòd duellantes incurrant excommunicationem, & sepulturæ ecclesiasticæ privationem, ex Decreto Trid. sess. 25. c. 19. de reformat. quia exclusionem ab Atylo non infert excommunicatio, aut etiam privatio sacrae sepulturæ, ut Ambrosin. de immunit. c. 8. n. 12. Delben. de immunit. c. 16. du. 20. f. 6. n. 2. Quintò, eum, qui proditorie vulnerat proximum, vel animo necandi ei venenum præbet, si mors non sequatur, Farin. c. 9. n. 145. quia Constit. Gregor. & c. 1. b. t. utuntur v. occiderit, quòd est temporis præteriti, & denotat actum præteritum & consummatum, L. 1. §. 1. ff. quòd quisque juris in alterum. Baldus in L. damn. §. Sabini. ff. de damn. infest. Sextò, eum adhuc defendi immunitate, qui alium deducit ad locum, in quo ab alio prævidet occidendum, docent Dian. p. 6. tr. 1. resol. 12. Delb. cit. du. 20. n. 8. apud Wiestn. n. 146. ex ea ratione, quòd quidem proditorie, non tamen physice, sed moraliter tantum occidat; Constit. Gregor.

autem, & cit. c. 1. loquantur de nece physice, & propriè actione illata. Quòd si verum, etiam defendendus immunitate, qui alteri mandat aut laudet, occidi alium proditorie, sive sub specie amicitia. Verum contrarium probabiliter, si non probabiliter, docet Peregrin. de immunit. c. 7. n. 8. Denique homicida sacrilegatione personarum, v. g. Clericorum, Regularium, quin & Sacerdotum, nisi sub specie amicitia occiderint alium, non excluduntur Atylo, quia homicida proditorii non sunt, Farin. cit. n. 7. n. 114. Delb. l. c. f. 21. n. 1. Giurba conf. 70. n. 9. contra Riccium p. 2. prax. decif. 209. Curtell. de immunit. L. 1. q. 24. docentes, illos parricidas esse, parricidas autem excludi Atylo. Verum nec parricida sunt, ut bene Delben. c. 16. du. 24. f. 21. n. 4. nec parricidii qualitas, præsertim in rixa, aut præcedente inimicitia commissi vim ex Atylo excludendi habet, ut Barb. L. 2. jur. Eccles. c. 3. n. 95.

Quæst. 239. Homicidium Assassinum quòdnam dicatur, & quæ pœne præter privationem immunitatis ecclesiasticæ ei statuatæ?

Resp. De hoc crimine, tam quòd ad naturam illius, quàm quòd ad pœnas ei statutas sufficienter tractatum, Lib. 2. tit. 2. q. 187. Lib. 3. tit. 49. q. 1028. hoc Lib. cit. 12. c. 1. quo lectorem remitto. Videri quoque potest c. 1. b. t. in 6. quòd Assassinorum pœnas veluti compendio comprehendit.

Quæst. 240. An ob homicidium factum ad defensionem propriæ vitæ & membrorum incurrat irregularitas?

1. Resp. Occidens vel mutilans alium ob necessitatem sui corporis seu vitæ defensionem, aut propullandam membrorum suorum mutilationem, servato moderamine inculpatae tutelæ non fit irregularis, ut cum D. Thom. 2. 2. q. 64. a. 7. in corp. Covar. in Clem. si furiosus. p. 3. §. univ. n. 1. Suar. de cons. d. 46. f. 1. n. 4. Clar. L. 5. §. homicidium. n. 24. dicens, esse indubitatum juris conclusionem, Pirb. b. t. n. 77. DD. communiter, prout constat ex Clem. si furiosus. juncto c. significasti, ubi: Tamest id fieri debet cum moderamine inculpatae tutelæ, non ad sumendam vindictam, sed ad injuriam propullandam: & ex ea ratione, quòd jure naturali, divino ac humano permittitur, vim vi repellere, c. significasti. L. vi vim. ff. de just. & jure. inferendo etiam, ubi aliter fieri nequit, mortem injusto invasori; ex eo autem, quòd, quia permittitur, omni culpâ caret, pœna irregularitatis inferri nequit, sed neque ob defectum lenitatis, cum is non interveniat in eo casu, quo interfectio injusti invaloris assumitur tanquam unicum medium, ad evitandam mortem propriam aut mutilationis, ut bene Suar. l. c. n. 1. unde jam jura antiqua aliàs idem statutentia, ut neque Clericus, neque Laicus ob talem sui defensionem incurreret irregularitatem, nisi dum quandoque contrarium insinuare videntur, non aliter intelligenda, quàm si invasus se aliter defendere potuit, ut Gl. inc. de his. & c. si quis. dist. 50. qualiter etiam explicandus videtur D. Thom. dum l. c. a. 7. ad 3. ait: quòd Clericus, etiam si defendendo interficiat aliquem, sit irregularis. Nec aliud inferitur ex Trid. dum sess. 14. c. 7. de reformat. dispensationem committit ordinario loci, ubi quis vim vi repellendo, ut se à morte liberet, commisit homicidium, quàm quòd id procedat in casu, quo quis excessit moderamen inculpatae tutelæ, quia

se poterat alio modo defendere, ut Pirh. l. c. juxta declarationem Cardin. Concil. apud Gallemart. loc. cit. Concil. n. 3. Porro necesse non esse, ut in specie probetur necessitas defensionis, sed satis esse, ut probetur simpliciter, occisionem factam ad sui defensionem, tradit Clarus v. homicidium. n. 33. citans Bald. in L. solam. c. de testib. n. 11. Decian. in L. ut vim. ff. de f. & f. n. 17. qui dicit communem; addens, se putare ab ea in practica non esse recedendum, nihilominus contrariam esse receptionem, dicit Monchiaca. *Controvers. illust. c. 10. n. 6.* De cætero ampliatur responso primo, ut non fiat irregularis, etiamsi aggredi volentem præventi & occidat; non enim tenetur expectare, donec ab alio præventiatur, modò aliud Medicum evadendi mortem non adfit, Pirh. n. 78. cum Nav. man. c. 25. n. 2. in fin. Secundò, ut etiam juxta dicta sufficiat, ad evitandam irregularitatem, homicidium committi ob defensionem contra mutilationem, si aliter integritas membrorum servari nequit, Suar. l. c. f. 2. n. 6. Sicut enim mutilatio æquiparatur homicidio, ad contrahendam irregularitatem, ita defensio à mutilatione æquiparatur defensionis à morte, quò ad evitandam irregularitatem. Tertio, ut irregularis non fiat, qui ob defensionem necessariam sui occidit innocentem, v. g. furiosum vel amentem; si aliter salvare se nequeat, cum tunc cædes innocentis habeat se per accidens non intenta, sed secuta ex opere licito & necessario, Barb. in Clem. si furiosus. n. 17. Quarto, dum non potens se defendere advocat alium, qui se defendat, & is occidit injustum invasorem, cum, quod licet alicui facere per se, licet etiam facere per alium, & censetur tunc facere per se ipsum, Nav. man. c. 27. num. 212. Pirh. l. c. & apud hunc Avila. Quintò, ut non fiat irregularis, etiamsi occidat cum odio interno, & appetitu vindictæ, modò reverà occidat ad se defendendum, quia tunc actus ille internus non sufficit, ad inducendam irregularitatem, dum homicidium procedit quidem cum illo actu seu odio, non autem purè ex eo; uti procederet purè ex spiritu vindictæ, si post sedatam rixam vulneratus ex intervallo insultum faceret in vulnerantem, eumque occideret, aut mutilaret, Clarus L. 5. §. homicidium, n. 34.

2. Quod attinet ad moderamen inculpatæ tutelæ, (in quo, si excessum, puniri posse excedentem, non quidem pœnà aliàs ordinariâ homicidii, sed solum juxta excessum illum pœnà extraordinariâ, & mitiore arbitrio Judicis, & hoc non solum, quando excessit modum ex culpa, sed etiam ex dolo, astruit Clar. l. c. dicens, sic statui communiter) ad moderamen, inquam, illud tria requiruntur, scilicet causa, modus, tempus, ut idem Clar. l. c. & re ipsa alii D. D. ad causam defensionis spectat, ut eam præcedat injusta invasio, ante hanc enim occisio facta non erit sui defensio, sed alterius invasio; sufficit tamen ea certò prævisa, ut mox imminens, quia non est necesse, expectare invadentem, sed is præventi potest, juxta mox dicenda. De cætero justa invasio non est causa, sese defendendi occidendo vel mutilando invadentem, sic ministri justitiæ invadentes reum, ab eo occidi nequeunt, quia hi non invadunt, ut occidant, sed ut mandatum Judicis exequantur, Pirh. n. 92. Ad modum defensionis spectat, ut ea sit proportio nata injustæ invasionis, & non excedat necessitatem defensionem, arg. c. ut fama. de sent. excomm. junctâ L. scientiam. §. 4. ff. ad Leg. Aquil. sic moderamen inculpatæ tutelæ excedit, qui pugnis se invadentem, armis propulsat,

R. P. Leur. Jur. can. Lib. V.

mutilat & occidit: Item, qui occidit eum, quem vulnerando & mutilando repellere poterat ad propriam vitam, & membra tuenda; item, qui occidit & mutilat, dum sine gravi incommodo fugere, vel clamando implorandoque auxilium salvare se poterat: Quod spectat ad tempus, moderamen excedit, qui non in continenti, quo injustam aggressionem patitur, aut quo quis certò eam imminenter cognoscit, sed ex intervallo, postquam aggressor abiit, aut nocere & aggredi destitit, eundem aggreditur; quia hæc aggressio non habet rationem defensionis necessariæ, sed sumptionis vindictæ, Suar. l. c. n. 9. Pirh. n. 92. qui idem esse dicit cum Farin, pr. crim. p. 5. q. 125. n. 378. de eo, qui aggressorem cadentem in terram occidit, nisi probabiliter timeret, prostratum resurrecturum, & se denuo aggressurum, aut amicos illius continuò accursuros ad ei opem ferendam. Necesse tamen non est semper, ut quis ab altero invadatur, sed potest eum mox se aggressurum prævenire, dum timet, se non posse inimico propius accedenti resistere, quia tunc præventio illa non tam esset aggressio, quàm pura defensio, quæ aliàs nimis levis esse posset, Nav. L. 5. conf. 31. b. t. Suar. l. c. f. 1. n. 7. Pirh. l. c. juxta dicta à nobis paulò supra. Jam verò, num hæc tria requisita ad moderamen inculpatæ tutelæ sint servata, prudentiæ & arbitrio Judicis relinquendum, cum de factis particularibus, ob varias eorum circumstantias, regula certa statui non potest; ita Farin, l. c. n. 395. Suar. l. c. Pirh. cit. n. 92. in fine.

Quest. 241. An etiam, pro defensione vitæ & membrorum parentum prolium, fratrum, conjunctorum, imò & extraneorum innocentium liceat injustum aggressorem occidere cum moderamine inculpatæ tutelæ?

REsp. Licetum est, pro defensione vitæ & membrorum tam sanguine conjunctorum, quàm extraneorum innocentium occidere injustum eorum invasorem, adeòque citrà quòd incurrat irregularitatem, Farin. pr. crim. q. 124. à n. 267. Clarus §. homicidium. n. 27. citatis aliis, utrumque dicens, esse sententiam communem, & ab omnibus DD. approbatam, arg. Can. fortitudo. 23. q. 3. juncto c. dilecto. §. & quidem. de sent. excomm. in 6. L. 1. §. 4. ff. ad Leg. Cornel. de Sicar. ubi etiam injuriæ criminis reus censetur, qui, cum potest, alium innocentem non defendit, intellige etiam occidendo invasorem iniquum, dum aliter non potest, cum quisque jubetur proximum diligere sicut se ipsum. Unde in Scriptura Exod. 2. v. 11. laudatur Moyses, quòd Ægyptium injustum aggressorem Hebræi occiderit, & absconderit in sabulo. Ampliatur responso à Claro n. 29. ita, ut generaliter indistinctè intelligenda sit, adeòque liceat quoque pro defensione sua, conjunctorumque suorum, imò & extraneorum occidere Clericum injustum invasorem, uti tenent Canonistæ indistinctè, & Abb. in c. si verò il. 1. n. 11. de pœnis, dicit communem, & quidem, ut percussor Clerici in hoc casu non incurrat excommunicationem, (adeòque multò minùs irregularitatem) etiamsi defensor in defendendo modum excedat, modò id ex proposito non faciat, Clar. n. 30. cum Gl. in c. significasti. il. 2. b. t. v. tutela. quam communiter approbatam dicit Curtius Sen. conf. 20. post n. 41. vers. confirmatur.

S 2

Quest.